

На стадії опрацювання імітаційна 3-D модель руху бездоріжжям двовісного автомобіля у програмному середовищі MATLAB-Simulink, фрагмент якої (власне підвіска для некерованої веденої осі) наведено на рис.2. Використання імітаційної моделі при заміні пружини пневмобалоном та забудові регульованого амортизатора дозволяє опрацювати і алгоритми автоматичного регулювання пружно-демпфуючих характеристик підвіски з умов мінімізації віброколивних навантажень кузова. Динаміка руху автомобіля бездоріжжям відтворюється відповідно до так званої WES – методики інженерного корпусу армії США, що стандартизована у НАТО (NATO Reference Mobility Model - NRMM).

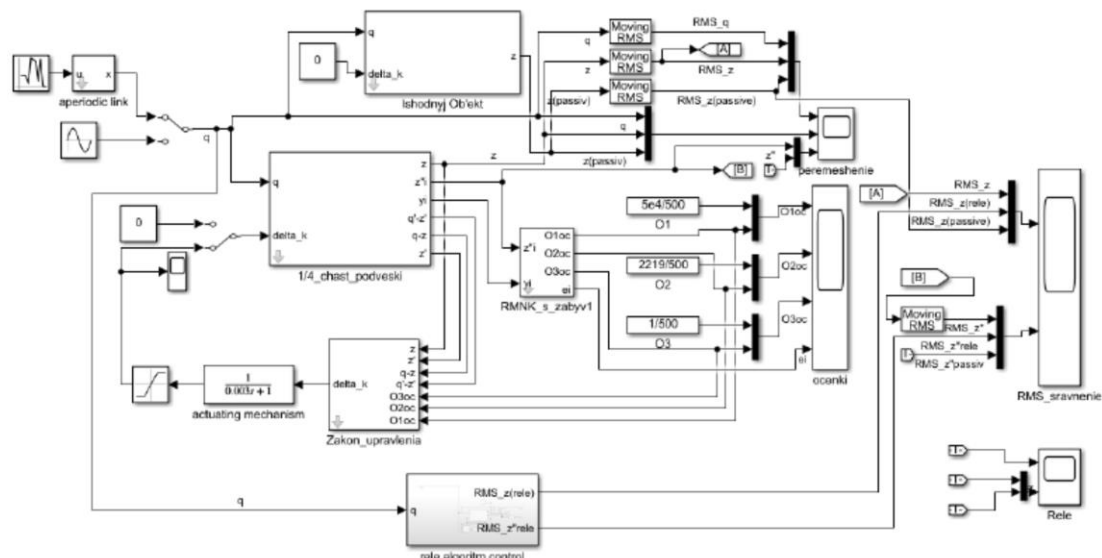

Рис.2 Структура моделі підвіски у програмному середовищі MATLAB Smulink

Література

1. <https://www.tatratrucks.com/about-the-company/tatra-today/tatra-metalurgie-a-s/>.
2. <https://www.piercemfg.com/tak-4>

УДК 66.067.1:62172

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕПЛОАКУМУЛЮЮЧИХ МАТЕРІАЛІВ НА СТЕНДІ

FIELD RESEARCH OF HEAT-ACCUMULATING MATERIALS ON THE BENCH

Клюєва Олександра, Русанов Сергій, Шатохіна Ірина, Клюєв Олег

Херсонський національний технічний університет

Бериславське шосе, 24, м. Херсон, 73008

We carried out experiments to determine the properties of a heat-accumulating material (ozokerite) on an experimental bench. We have obtained experimental data on the time of heating the liquid to the optimum and the movement speed of the working liquid.

Передпускова підготовка двигуна внутрішнього згорання є актуальною задачею з точки зору не тільки полегшення пуску двигуна в холодну пору року, а й економії палива, зменшення викидів відпрацьованих газів. В якості варіантів розв'язання вказаної задачі

проводиться встановлення теплового акумулятора (ТА) [1], що накопичує теплоту під час його роботи, зберігає її в режимі простою з наступним використанням вказаної теплоти для підігріву двигуна шляхом забезпечення циркуляції в каналах сорочки двигуна. Низка експериментальних досліджень проводилися нами для авторської моделі ТА [2] на стенді; визначалась тривалість нагріву рідини до робочої температури, що необхідна для легкого пуску двигуна. Під час дослідження були внесені зміни у стендовому зразку.

Принцип роботи ТА базується на використанні теплоємності акумулюючого матеріалу за рахунок нагрівання до повного фазового переходу. Загалом, теплоакумулювання за рахунок теплоти фазового переходу є одним з найпрогресивніших методів та має високий науковий потенціал у зв'язку з наявністю великої кількості невирішених задач, серед яких не тільки задача вибору оптимальних компоновок, але й задачі матеріалознавства – вибір теплоакумулюючих матеріалів (ТАМ), аналіз реактивності середовища в плані корозії тощо.

Схема роботи ТА на стенді наведена на рис. 1. Для нагрівання ТА використовується електронагрівач 2, в даному разі це ТЕН на 1,5 кВт. Проведення експерименту починається після досягнення температури ТА 85°C . З резервуару 1, наповненого холодною рідиною з температурою t_1 , після відкриття крана 7, через трубопровід 4, що з'єднує теплоакумулятор з резервуаром, рідина, проходячи через ТА 6, нагрівається і в подальшому через трубопровід 5, оснащений датчиками для вимірювання температури t_2 , t_3 потрапляє у резервуар 3, що є кінцевою точкою системи. Регулювання витрати рідини відбувається за допомогою крану 7.

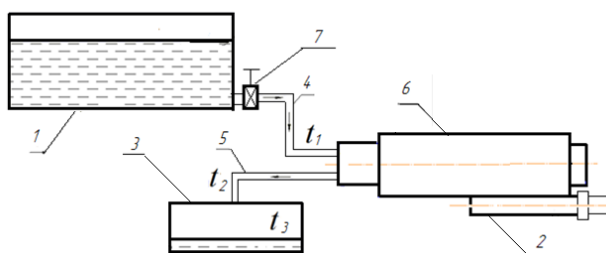

Рис 1. Схема стенда для випробування ТА:

1 – резервуар з холодною рідиною; 2 – електронагрівач; 3 – резервуар з нагрітою рідиною; 4,5 – трубопроводи; 6 – теплоакумулятор; 7 – кран.

Правильний вибір теплоакумулюючого матеріалу теплоакумулятора дозволяє найбільш ефективно підігріти двигун перед його холодним пуском.

Проведено низку експериментальних досліджень, а саме визначення тривалості нагріву рідини до оптимальної температури запуску двигуна з різними видами ТАМ та різною швидкістю руху робочої рідини. Як наслідок, у системі стенду охолоджуюча рідина була робочою рідиною, а теплоакумулюючим матеріалом було обрано озокерит та парафін. Оскільки фазовий перехід для озокериту відбувається при температурі 70°C , а парафіну при 55°C , це добре співвідноситься з робочою температурою двигуна внутрішнього згорання. Під час проведення експериментальної частини були внесені зміни в конструкцію теплоакумулятора, зокрема збільшена кількість трубок з однієї до трьох, створена та виготовлена змішувальна камера, яка слугує для подачі робочої рідини у кожен з трубок. Додатково виконано утеплення резервуару циркуляції рідини.

Література

1. Теплоэнергетические системы транспортных машин / [Куликов Ю. А., Быкадоров В. В., Котнов А. С. и др.]; под ред. Ю. А. Куликова. – Луганск: «Елтон-2», 2009. – 365 с.
2. Патент на корисну модель № 137780. Тепловий акумулятор системи передпускового прогріву двигуна внутрішнього згорання [Текст] / Русанов С.А., Ключев О.І., Анпазов Е.С., Луняка К.В., Коновалов Д.В., Мацків Б. М. – Номер заявки и № 2019 03341; дата подання заявки 03.04.2019; опубл. 11.11.2019. Бюл. № 21. 2019.